TWEEDE AFDEELING DER REKRUTEN-SCHOOL.

Achterlaadgeweer (KUHN).

Hollandsch—Maleisch.

LEMBAGA KEBUDJAAN
INDONESIA
VI-33.1

23 Hal

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL

REGLEMENT

OP DE

EXERCITIËN

DER

INFANTERIE

VAN HET

NEDERLANDSCH OOST-INDISCH LEGER.

TWEEDE AFDEELING

DER

REKRUTEN-SCHOOL,

GEWIJZIGD VOOR HET ACHTERLAADGEWEER STELSEL KUHN.

UITGEGEVEN OP LAST VAN HET DEPARTEMENT VAN OORLOG.

GEDRUKT TER LANDS-DRUKKERIJ

TE

BATAVIA.

1873.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA
PERPUSTAKAAN NASIONAL RI

VI-231
No 1

SOERAT PERATORAN

BAGI

PEMBARISAN

INFANTERIE

BALA-TANTARA NEDERLANDSCH OOST-INDIE.

FATSAL JANG KADOEWA

REKRUTEN-SCHOOL,

JANG DI OBAHKAN BAGI ACHTERLAADGEWEER PERBOEWATAN „KUHN".

DI KALOEWARKAN DENGAN PARENTAH DEPARTEMENT VAN OORLOG.

GEDRUKT TER LANDS-DRUKKERIJ

TE

BATAVIA.

1873.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

BAT
SCHOOTSCHRIJ

VERDEELING

DER

REKRUTEN-SCHOOL.

TWEEDE AFDEELING.

1e	ARTIKEL.	De handgrepen.
2e	—	De lading.
3e	—	Het vaardig maken, aanleggen en vuren.
4e	—	Herhaling van de eerste Afdeeling met het gewcer.

PERP
Tanggal 26-06-2010
Nomor Induk 521/PN-MUSEUM/10
BIB ID 7010660
ITEM ID 21711123
Asal
PERPUSTAKAAN NASIONAL Pusat
REPUBLIK INDONESIA

PEMBAHAGIAN

REKRUTEN-SCHOOL.

FATSAL JANG KADOEWA.

Perkara jang 1. Handgrepen.

— — ka 2. Lading.

— — ka 3. Vaardig maken, aanleggen, serta vuren.

— — ka 4. Oelangan fatsal jang pertama dengan memakei geweer.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

INHOUD.

TWEEDE AFDEELING.

EERSTE ARTIKEL.

De handgrepen . . . . . Bladz. 1.
De positie met het geweer bij den voet » 2.
Op de plaats rusten . . . . . » 2.
De positie hernemen . . . . . » 3.
De knielende (liggende) houding met het geweer . . . . . » 3.
Het geweer schouderen . . . . . » 3.
» » *afzetten* . . . . . » 4.
» » *over nemen* . . . . . » 4.
» » *afzetten* . . . . . » 5.
» » *schouderen* . . . . . » 6.
» » *omlaag brengen* . . . . . » 7.
» » *vellen* . . . . . » 7.
» » *afzetten* . . . . . » 8.
» » *presenteren* . . . . . » 8.
» » *schouderen* . . . . . » 9.
De geweren aan rotten zetten . . . » 9.
Rusten . . . . . » 10.
De positie hernemen met het geweer bij den voet . . . . . » 11.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

MOEWATAN KITAB.

FATSAL JANG KADOEWA.

PERKARA JANG SATOE.

Handgrepen	Lembar	1.
Positie dengan geweer di sablah kaki	»	2.
Berhenti di tampat	»	2.
Hhal bersikap kombali	»	3.
» » *berloetoet (berliarap) dengan geweer* . . .	»	3.
Schouderen geweer	»	3.
Afzetten »	»	4.
Over nemen »	»	4.
Afzetten »	»	5.
Schouderen »	»	6.
Omlaag »	»	7.
Vellen »	»	7.
Afzetten »	»	8.
Presenteren »	»	8.
Schouderen »	»	9.
Hhal menaroh geweer aan rotten . .	»	9.
Perhentian	»	10.
Hhal bersikap kombali dengan geweer di sablah kaki	»	11.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

De lading . . . . . Bladz 11.
Lading man voor man . . . . . » 11.
» *voor het geheele gelid* . . . » 15.

DERDE ARTIKEL.

Vaardig maken . . . . . » 17.
Aanleggen . . . . . » 17.
Vuren . . . . . » 18.
Afzeten . . . . . » 19.
Herladen . . . . . » 19.
Ophouden met vuren . . . . . » 19.
Vuren in knielende houding . . . » 20.
Opstaan . . . . . » 21.

VIERDE ARTIKEL.

Herhaling van de 1e Afdeeling met het geweer . . . . . » 22.
Halt houden en vuren . . . . . » 23.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Lading . . . . . Lembar 11.
Lading sa-orang demi sa-orang . . » 11.
» *bagi seganap gelid.* . . . » 15.

PERKARA JANG KATIGA.

Hhal memboewat vaardig (menjediakan) » 17.
» menoedjoe (aanleggen) . . . » 17.
» menembakh (vuren) . . . . » 18.
» menarekh ka-bawah (afzetten) . » 19.
» mengisi kombali . . . . . » 19.
» berhentikan penembakan . . » 19.
» menembakh dalam positie berloctoet . . . . . » 20.
» berdiri . . . . . » 21.

PERKARA JANG KAËMPAT.

Oelangan Fatsal jang 1 dengan memakei geweer . . . . . » 22.
Halt serta menembakh . . . . . » 23.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

TWEEDE AFDEELING.

Eerste Artikel.

HANDGREPEN.

§ 56. De handgrepen worden in bewegingen verdeeld; de eerste beweging wordt uitgevoerd op de laatste lettergreep van het kommando; de overige bewegingen op de kommando's: TWEE, DRIE, enz.

§ 57. Worden de bewegingen door den rekruut goed uitgevoerd, dan zullen de handgrepen verrigt worden, zonder bij de verschillende bewegingen stil te houden.

Nadat de rekruten in het uitvoeren der handgrepen zonder bewegingen goed geoefend zijn, zal de snelheid van uitvoering dier bewegingen op ongeveer $^1/_{90}$ minuut worden gebragt, met uitzondering van de handgrepen met een * gemerkt, van welke de twee eerste bewegingen eenigermate zullen worden versneld.

§ 58. De onderwijzer ziet toe, dat, terwijl armen en handen in beweging zijn, het ligchaam in eene vaste houding blijft en de rekruten al de bewegingen met het geweer kort bij het ligchaam verrigten.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

FATSAL JANG KADOEWA.

Perkara jang Satoe.

HANDGREPEN.

(Hhal beragam-agam).

§ 56. Maka handgrepen itoe adalah terbahagi dengan beweging; maka beweging jang pertama di melakoekan pada perhoebongan jang penghabisan deri pada kommando itoe; maka beweging jang lajin-lajin itoe pada kommando: *Twee*, *Drie*, dan lajin-lajinnja.

§ 57. Djikalau beweging-beweging itoe dengan sepatoetnja di melakoekan oleh rekruut itoe, maka handgrepen di kerdjakan dengan tijada berhenti-henti pada berbagei-bagei beweging itoe.

Setelah rekruut itoe, dengan tijada memakei beweging, pandei melakoekan segala handgrepen, maka prie ladjoe beweging itoe di sampeikan kapada hampir $^{1}/_{90}$ minuut adanja, melajinkan handgrepen, tertanda dengan soewatoe *, jang deri padanja beweging jang pertama dan jang kadoewa sedikit di tjapatkan adanja.

§ 58. Onderwijzer itoe mendjaga, maka sem'antara langan dan tangan di garakhkan, toebuh itoe tetap bersikapnja serta rekruut itoe melakoekan segala beweging dengan geweer, dekat sakali pada toebohnja.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Hij doet in den beginne alle bewegingen dikwerf door iederen rekruut afzonderlijk uitvoeren, verhelpt de fouten en toont ze daarbij gestadig aan; hij moet indachtig zijn, dat eene vlugge behandeling van het geweer slechts door menigvuldige herhaling van elke beweging verkregen wordt.

Positie van den rekruut met het geweer bij den voet.

§ 59. De regterhand omlaag, de loop tusschen den duim en den voorsten langs de lade uitgestrekten vinger, de drie overige vingers uitgestrekt en zamengevoegd, de tromp omtrent vijf duim van den regter schouder, de kordonbeugels naar voren, de hiel van de kolf naast en tegen de punt van den regter voet, het geweer regt op en neêr, de linker hand in de positie.

§ 60. *Kom^do:*

Op de plaats = RUST.

Uitv.: Den regter voet voorbrengen, de regter hand uitgestrekt op den geweerriem leggen en de tromp tegen den schouder doen rusten, waarna de rekruten niet meer aan den onbeweeglijken stand zijn gehouden; de linker hiel blijft echter steeds op zijne plaats.

In deze positie treden de rekruten aan.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Maka moela-moela terkadang-kadang di soerohnja pada tijap-tijap rekruut masing-masing melakoekan segala beweging itoe, maka dija membetoelie serta santijasa menoendjoekh padanja kasalahan-kasalahan itoe; maka haroes di ingatnja, bahoewa katjapatan pada hhal memegang geweer itoe dapat di peroleh sahadja dengan beroelang-oelangkan pada banjakh-banjakh kali tijap-tijap beweging itoe.

Positie rekruut dengan geweer di sablah kaki.

§ 59. Tangan kanan ka-bawah, loop pada antara iboe djarie dan djarie toendjoekh, jang di troeskan ka-bawah sepandjang lade itoe, djarie tiga jang lajin-lajin itoe di pandjangkan serta di hoebongkan; maka tromp hampir lima duim deri pada bahoe kanan, kordonbeugel kamoeka, hiel kolf di sablah kaki kanan lagi rapat kapada hoedjong kaki itoe, geweer di dirikan troes betoel, tangan kirie pada positie.

§ 60. *Kom^do:*

Op de plaats = RUST.

Hhal mel.: Maka kaki kanan di bawa di moeka, tangan kanan di pandjangkan ka-bawah pada atasnja geweerriem serta tromp di sandarkan di bahoe itoe, setelah itoe rekruut tijada oesah bersikap lagi; akan tetapie toemit kirie di tinggalkan pada tampatnja.

Maka rekruut-rekruut haroes berbandjar dalam positie demikiën ini.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

§ 61. *Kom^do:*

Geeft = ACHT.

Uitv.: Den regter voet bijtrekken en de positie aannemen als bij § 59.

§ 62. Het knielen (leggen) geschiedt op dezelfde kommando's en naar dezelfde regels als bij § 6 *(Rekr.-Sch.)*; het geweer wordt nu regts van den man, met de bajonet naar voren op den grond gelegd, de loop links.

Op kommando: *Geeft* = ACHT, wordt de positie aangenomen met het geweer bij den voet (§ 59).

§ 63. *Kom^do:*

* *Op schouder* = 'T GEWEER.

Uitv.: In *drie* bewegingen:

1. Het geweer met de regter hand regt op en neêr opligten, tot deze ter hoogte van de borst komt, en het geweer gelijktijdig met de linker hand onder de regter aangrijpen.

2. De regter hand omlaag brengen en het geweer vatten; de muis en de duim op de trekkerplaat, de voorste vinger uitgestrekt langs de greep en kolf, de overige vingers om de greep, de loop naar achteren in de buiging van den schouder, de regter arm bijna gestrekt; de elleboog ongedwongen naar achteren.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

§ 61. *Kom^do:*

Geeft = ACHT.

Hhal mel.: Maka kaki kanan di tarekh rapat kombali serta orang mengambel positie seperti tertoendjoekh pada § 59.

§ 62. Maka positie berloetoet (tertiarap) di melakoekan pada kommando dan dengan toeroet peratoran, sebagei tertoendjoekh pada § 6 *(Rekr.-Sch.)*; maka sakarang geweer itoe di letakh pada tanah di sablah kanan orang, dengan bajonet di moeka, loop terbalikh ka-sablah kirie.

Maka positie dengan geweer di sablah kaki (§ 59), di ambel pada kommando: *Geeft* = ACHT.

§ 63. *Kom^do:*

* *Op schouder* = 'T GEWEER.

Hhal mel.: Dengan *tiga* beweging:

1. Maka geweer di najikhkan troes betoel dengan tangan kanan, sahingga tangan ini mendatang kapada katinggian dada itoe; maka pada sama wakhtoe geweer di tangkap dengan tangan kirie di bawah tangan kanan.
2. Maka tangan kanan di toeronkan serta menangkap geweer itoe; kalangan tangan dan iboe djarie di atas trekkerplaat, djarie kamoekaän di pandjangkan sepandjang greep dan kolf, greep di ganggam dengan djarie lajin-lajin itoe, loop ka-belakang dalam langkongan bahoe, langan kanan hampir di kintjangkan; sikoe di tarekh kabelakang dengan tijada terpakhsa.

3. De linker hand in de positie doen nedervallen.

§ 64. *Kom^do:*

* *Zet af* = 'T GEWEER.

Uitv.: In *drie* bewegingen:

1. Het geweer met de regter hand een weinig voorover doen hellen en het met de linker hand één palm onder den middenband aanvatten.
2. De regter hand loslaten, het geweer met de linker hand langs het ligchaam laten zakken, zoodat de kolf nagenoeg één palm van den grond komt; het te gelijk met de regter hand onder de linker, ter hoogte van de heup hervatten; de pink achter den loop, het geweer regt op en neêr.

3. De linker hand in de positie laten vallen, het geweer door de regter hand doen glijden en zonder stoot nederzetten; den regter arm uitstrekken en de positie aannemen van den rekruut met het geweer bij den voet.

§ 65. *Kom^do:*

Over = 'T GEWEER.

Uitv.: In *drie* bewegingen:

1. Met de regter hand het geweer opwerpen en vóór het midden van het lijf brengen, het met de linker hand bij den onderband, die ter hoogte van de kin komt, omvatten, de kordonbeugels naar

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

3. Maka tangan kirie di djatohkan pada positie.

§ 64. *Kom^do:*

* *Zet af* = 'T GEWEER.

Hhal mel.: Dengan *tiga* beweging:

1. Maka geweer di miringkan kahadapan sedikit dengan tangan kanan lalo di tangkap dengan tangan kirie pada soewatoe palm di bawah middenband.
2. Maka tangan kanan di lapaskan, geweer di toeronkan dengan tangan kirie sepandjang toeboh itoe, sahingga kolf mendatang hampir soewatoe palm deri pada tanah; maka pada sama wakhtoe geweer di tangkap kombali pada katinggian pangkal pauh itoe dengan tangan kanan di bawah tangan kirie; djarie kelingkieng di belakang loop, geweer di dirikan troes betoel.
3. Maka tangan kirie di djatohkan pada positie, geweer di galintjirkan troes tangan kanan, serta di letakh pada tanah dengan tijada di bantingkan; maka langan kanan di pandjangkan serta orang mengambel positie rekruut dengan geweer di sablah kaki.

§ 65. *Kom^do:*

Over = 'T GEWEER.

Hhal mel.: Dengan *tiga* beweging:

1. Maka geweer di limpar ka-atas dengan tangan kanan serta di bawa di moeka tengah badan itoe, lalo di ganggam dengan tangan kirie pada onderband, jang haroes mendatang sama tinggi dengan dagoe,

voren; te gelijker tijd de regterhand om de greep plaatsen.

2. Het geweer met de regter hand omdraaijen, de loop naar voren, het op den linker schouder plaatsen, de beugel naar beneden, vóór en tegen den schouder, de tromp omtrent vier palm hooger dan het hoofd; te gelijker tijd de linker hand tegen het buitenste plat der kolf plaatsen, de hiel tusschen den eersten en tweeden vinger, de duim bovenop; de linker elleboog ongedwongen omlaag.
3. De regter hand in de positie doen neêrvallen.

§ 66. Het *over* nemen van het geweer uit de positie van: *Op schouder*, geschiedt op dezelfde wijze en op hetzelfde kommando, met uitzondering dat de rekruut het geweer niet opwerpt, maar het met de regter hand vóór het midden van het lijf brengt en de positie aanneemt van de 1e beweging (§ 65).

§ 67. Om met het geweer *over* te doen rusten en daarna de positie weder te doen hernemen, wordt het bepaalde bij §§ 4 en 5 *(Rekr.-S.)* in acht genomen

§ 68. *Kom^do:*

Zet af = 'T GEWEER.

Uitv.: In *drie* bewegingen:

1. Met de linker hand op de kolf drukken, het geweer regtstandig tegen den schouder plaatsen, de

kordonbeugel ka-moeka; maka pada sama wakhtoe greep di ganggam dengan tangan kanan.

2. Maka geweer di poetar dengan tangan kanan, loop ka-moeka, lalo di taroh pada atasnja bahoe kirie, beugel ka bawah, di moeka serta rapat kapada bahoe, tromp hampir ampat palm lebeh tinggi deri pada kapala; maka pada sama wakhtoe tangan kirie di taroh pada sablah loewar kolf, hiel pada antara djarie toendjoekh dan djarie tengah, iboe djarie pada atasnja; maka sikoe kirie di toeronkan dengan tijada terpakhsa.
3. Maka tangan kanan di djatohkan pada positie.

§ 66. Maka hhal mengambel *over* geweer deri pada positie: *Op schouder*, di melakoekan atas prie dan pada kommando itoe djoega, melajinkan dengan beda, bahoewa rekruut tijada melimpar ka-atas geweer itoe, akan tetapie geweer di bawanja dengan tangan kanan di moeka tengah badan serta dija mengambel positie beweging jang pertama (§ 65).

§ 67. Maka akan berhentikan dengan *over* geweer serta mengambelkan setelah itoe positie kombali, haroes di ingat oleh orang akan barang, jang di tantoekan pada § 4 dan § 5 *(Rekr.-S)* adanja.

§ 68. *Kom*^{do}:

Zet af = 't GEWEER.

Hhal mel: Dengan *tiga* beweging:

1. Maka kolf di takan dengan tangan kirie, geweer di dirikan troes betoel rapat kapada bahoe, langan

linker arm uitstrekken en het geweer met de regter hand ter hoogte van den schouder aanvatten.

2. Het geweer uit de linker hand loslaten, en met de regter hand digt langs het lijf vóór den regter schouder plaatsen, de kordonbeugels naar voren, de pink achter den loop, de regter hand rustende tegen de heup, het geweer regt op en neêr, de linker hand in de positie.
3. Het geweer door de hand doen glijden, het zonder stooten nederzetten, den regter arm uitstrekken en de positie aannemen van den rekruut met het geweer bij den voet.

Het op schouder nemen van het geweer, uit de positie van het geweer over.

§ 69. *Kom^do:*

Op schouder = 'T GEWEER.

Uitv.: In *drie* bewegingen:

1. Met de linker hand op de kolf drukken, het geweer regtstandig tegen den schouder plaatsen, de loop regts draaijen en met de regter hand de greep omvatten.
2. Met de regter hand het geweer regt op en neêr tegen den regter schouder plaatsen, de kordonbeugels naar voren; het met de linker hand onder den middenband grijpen, voorts de regter hand plaatsen zooals bij de 2e beweging (§ 63) is voorgeschreven.
3. De linker hand in de positie laten neêrvallen.

kirie di pandjangkan serta geweer di tangkap dengan tangan kanan pada katinggian bahoe.

2. Maka geweer di lapaskan deri pada tangan kirie, serta di bawa dengan tangan kanan dekat sepandjang badan di moeka bahoe kanan, kordonbeugel ka-moeka, djarie kelingkieng di belakang loop, tangan kanan di perhentikan pada pangkal pauh. geweer troes betoel, tangan kirie pada positie.
3. Maka geweer di galintjirkan troes tangan itoe, di letakh pada tanah dengan tijada di bantingkan, langan kanan di pandjangkan serta orang mengambel positie rekruut dengan geweer di sablah kaki.

Hhal mengambel geweer op schouder, deri pada positie over geweer.

§ 69. *Kom^do:*

Op schouder = 't GEWEER.

Hhal mel.: Dengan *tiga* beweging:

1. Maka kolf di takan dengan tangan kirie, geweer di dirikan troes betoel dan rapat kapada bahoe, loop di poetar ka-sablah kanan serta greep di ganggam dengan tangan kanan.
2. Maka geweer di bawa dengan tangan kanan troes betoel rapat kapada bahoe kanan, kordonbeugel ka-moeka; maka geweer di tangkap dengan tangan kirie di bawah middenband, lalo tangan kanan di tampatkan sebagei ternjata pada beweging jang ka-2 (§ 63).
3. Maka tangan kirie di djatohkan pada positie.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Het omlaag brengen van het geweer uit de positie van het geweer over.

§ 70. *Kom^do:*

Omlaag = 't GEWEER.

Uitv.: In *drie* bewegingen:

1. en 2. Als bij het afzetten, met uitzondering dat het geweer bij de 2e beweging in de volle hand wordt gevat.

3. De tromp van het geweer voorover doen hellen, de regter hand omlaag brengen, rustende tegen het bovenste gedeelte van de dij.

§ 71. Het *over* nemen van het geweer uit de positie van het *geweer omlaag*, geschiedt op dezelfde wijze en op hetzelfde kommando, als bij § 65, met uitzondering dat het geweer vooraf regt op en neêr wordt gebragt

Het vellen van het geweer uit de positie van het geweer bij den voet.

§ 72. *Kom^do:*

Velt = 't GEWEER

Uitv.: Half regtsom maken, den regter voet met de holte winkelhaaks tegen den linker hiel plaatsen, gelijktijdig met de regter hand het geweer opwerpen en het met de linker hand iets boven den onderband vangen, de duim over den loop, de linker elleboog tegen het lijf; de greep van het geweer met de regter hand om-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Hhal membawa omlaag geweer, deri pada positie over geweer.

§ 70. *Kom^do*:

Omlaag = 't GEWEER.

Hhal mel.: Dengan *tiga* beweging;

1 dan 2. Sebagei pada zet af geweer, dengan beda, maka pada beweging jang ka- 2 geweer di pegang dengan sa-ganggam tangan.

3. Maka tromp geweer di miringkan kamoeka, tangan kanan di toeronkan serta di perhentikan di atasnja pauh.

§ 71. Maka hhal mengambel over geweer deri pada positie *omlaag geweer*, di melakoekan atas prie serta pada kommando, sebagei di seboet di dalam § 65, melajinkan dengan beda, bahoewa geweer lebeh daholo di dirikan troes betoel.

Velten (hhal mengalakan) geweer, deri pada positie geweer di sablah kaki.

§ 72. *Kom^do*:

Velt = 't GEWEER.

Hhal mel.: Maka orang memboewat tengah pembalikan ka-kanan (half regtsom), kaki kanan di taroh dengan lekokhnja, sebagei sikoe-sikoe, rapat kapada toemit, kirie, maka pada sama wakhtoe geweer di limpar kaatas dengan tangan kanan serta di tangkap dengan tangan kirie pada barang sedikit teratas deri onder-

vatten en deze vóór en tegen de regter heup plaatsen; de loop naar boven, de punt der bajonet ter hoogte van het oog.

§ 73. Het vellen van het geweer uit de positie van het *geweer over*, geschiedt op hetzelfde kommando, maar de uitvoering in *twee* bewegingen:

1. Als de eerste beweging van het *op schouder brengen* van het geweer (§ 69).
2. Met de regter hand het geweer naar de regter zijde afrukken en de positie aannemen (§ 72).

§ 74. *Kom^do:*

Zet af = 't GEWEER.

Uitv.: In *twee* bewegingen:

1. Op den linker hiel in front draaijen, den regter hiel naast den linker aantrekken; het geweer met de linker hand regtstandig tegen den regter schouder plaatsen, het met de regter hand onder de linker ter hoogte van de heup aanvatten en de positie aannemen van de 2e beweging (§ 61).

2. Als de 3e beweging (§ 64).

Uit de positie van het geweer op schouder, het geweer presenteren.

§ 75. *Kom^do:*

Presenteert = 't GEWEER.

Uitv.: In *twee* bewegingen:

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

band. iboe djarie lalo deri atas loop, sikoe kirie rapat kapada badan; maka greep geweer di ganggam dengan tangan kanan serta tangan ini di taroh di moeka lagi rapat kapada pangkal pauh sablah kanan; loop ka-atas, hoedjong bajonet sama tingginja dengan mata

§ 73. Maka vellen geweer deri pada positie *over geweer*, di djadikan pada kommando itoe djoega, akan tetapie di melakoekan dengan doewa beweging:

1. Sebagei beweging jang pertama deri *hhal membawa* geweer *op schouder* (§ 69).
2. Maka geweer di sintakh dengen tangan kanan ka-sablah kanan serta orang mengambel positie (§ 72).

§ 74. *Kom^do:*

Zet af = 'T GEWEER.

Hhal mel.: Dengan *doewa* beweging:

1. Maka orang membalikh ka-front atas toemit kirie, merapatkan toemit kanan kapada toemit kirie; maka geweer di dirikan dengan tangan kirie troes betoel rapat kapada bahoe kanan, serta di pegang dengan tangan kanan di bawah tangan kirie pada katinggian pangkal pauh itoe, lalo orang mengambel positie beweging jang ka-2 (§ 64).
2. Seperti beweging jang ka-3 (§ 64).

Presenteren geweer, deri pada positie op schouder geweer.

§ 75. *Kom^do:*

Presenteert = 'T GEWEER.

Hhal mel.: Dengan *doewa* beweging:

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

1. Het geweer met de regter hand regt op en neêr vóór het linker oog brengen, de kordonbeugels naar voren; het geweer met de linker hand omvatten, de pink ter hoogte van den kop van het staartstuk, de duim uitgestrekt langs den loop tegen de lade, de linker voorarm winkelhaaks en ongedwongen aan het lijf gesloten.

2. Het geweer met de regter hand onder en tegen den beugelkrop omvatten.

§ 76. *Kom^do:*

Op schouder = 't GEWEER.

Uitv.: In *twee* bewegingen:

1. De linker hand laten opschuiven, ter hoogte van den regter schouder, terwijl deze hand het geweer regt op en neêr tegen den schouder plaatst, met de regter hand het geweer omvatten als bij de tweede beweging van § 63.
2. De linker hand in de positie laten vallen.

Het aan rotten zetten der geweren.

§ 77. Hiertoe plaatst de onderwijzer de rekruten op *twee* geledéren, als bij § 102 *(Rekr.-S.)* wordt bepaald.

Kom^do:

Aan rotten = 't GEWEER.

Uitv.: De evene nommers van het voorste gelid

1. Maka geweer di bawa dengan tangan kanan troes betoel di hadapan mata kirie, kordonbeugel kamoeka; maka geweer di ganggam dengan tangan kirie, djarie kelingkieng sama tingginja dengan kop (kapala)) staartstuk, iboe djarie di pandjangkan sepandjang loop rapat kapada lade, langan kirie jang di bawah sebagei sikoe-sikoe serta terapat kapada badan dengan tijada terpakhsa.
2. Maka geweer di ganggam dengan tangan kanan di bawah dekat beugelkrop itoe.

§ 76. *Kom^do:*

Op schouder = 'T GEWEER.

Hhal mel.: Dengan *doewa* beweging:

1. Maka tangan kirie di sorongkan najikh hingga sama tingginja dengan bahoe kanan, maka sem'antara tangan ini mendirikan geweer troes betoel rapat kapada bahoe, geweer di ganggam dengan tangan kanan sebagei pada beweging jang kadoewa § 63.
2. Maka tangan kirie di djatohkan pada positie.

Hhal menaroh geweer aan rotten (penggajit-gajitan geweer berampat-ampat.)

§ 77. Maka pada maktsoed itoe onderwijzer berbandjarkan rekruut-rekruut itoe pada *doewa* gelid sebagei di njatakan pada § 102 *(Rekr.-S.)* adanja.

Kom^do.:

Aan rotten = 'T GEWEER.

Hhal mel.: Maka nommer ganap voorste gelid (gelid

vatten het geweer met de linker hand tusschen den boven- en middenband, plaatsen het links met de kolf nabij den regter voet van hunnen linker nevenman en wenden den loop regts.

De onevene nommers van het achterste gelid geven hun geweer aan de evene nommers van het voorste gelid, die het met de regter hand aanvatten tusschen den boven- en middenband en de kolf ongeveer 85 duim tegenover den regter schouder en vóór de frontlijn plaatsen, met den loop schuins regts naar het ligchaam gekeerd; zij laten de beide bajonetten in elkander vallen met die van het achterste gelid onderaan.

De onevene nommers van het voorste gelid laten de bajonetten zoodanig in de reeds vereenigde vallen, dat de geweren elkander onderling steunen.

De evene nommers van het achterste gelid brengen hun geweer met den loop naar voren en plaatsen het tegen de gestelde rotten.

De rekruten nemen daarna de positie aan, zonder geweer.

Rusten.

§ 78. *Kom^do:*

RUST.

Uitv.: De rekruten zijn niet meer aan hunne plaats in rij en gelid gehouden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

di hadapan) memegang geweer dengan tangan kirie pada antara bovenband dan middenband, menaroh geweer itoe di sablah kirie dengan kolf dekat teman jang di sablah kirie ampoenja kaki kanan serta membalikh loop ka-sablah kanan.

Maka nommer gasal achterste gelid (gelid di belakang) serahkan geweernja kapada nommer ganap voorste gelid, nommer ganap ini memegang geweer itoe dengan tangan kanan pada antara bovenband dan middenband serta menaroh kolfnja pada hampir 85 duim sedjauh berhadapan bahoe kanan di moeka garis front itoe, dengan loop di balikhnja schuinsregts kapada toeboh; maka marika-itoe mendjatohkan kadoewa bajonet itoe, satoe dalam jang lajin, dengan achterste gelid ampoenja pada bawahnja.

Maka nommer gasal voorste gelid mendjatohkan bajonetnja kapada bajonet-bajonet, jang telah terkoempoel toe, demikiën, hingga geweer-geweer itoe bertoengkat-toengkatan bersama-sama.

Maka nommer ganap achterste gelid membalikh geweernja dengan loop ka-moeka serta bersandarkan geweer itoe di geweer-geweer, jang tergajit-gajit adanja.

Setelah itoe rekruut mengambel positie, dengan tijada memakei geweer.

Perhentian.

§ 78. *Kom^do*:

RUST.

Hhal mel.: Maka tijada oesah rekruut memegang lagi tampatnja di dalam gelid.

Positie hernemen met het geweer bij den voet.

§ 79. *Kom^do:*

Geeft = ACHT.

Uitv.: De evene nommers van het achterste gelid hernemen hunne geweren.

De evene nommers van het voorste gelid vatten hun geweer met de linker hand, en dat der onevene nommers van het achterste gelid met de regter hand aan, tusschen den boven- en middenband.

De onevene nommers van het voorste gelid slaan de linker hand om hun geweer op dezelfde hoogte, en nemen met hunne nevenlieden van het voorste gelid de geweren uit elkander.

De onevene nommers van het achterste gelid nemen hun geweer met de linker hand over van de evene nommers van het voorste gelid.

De rekruten plaatsen zich daarna in de positie met het geweer bij den voet.

Tweede Artikel.

DE LADING.

§ 80. Het onderrigt in de lading moet met de meeste zorg worden gegeven.

De onderwijzer begint met den rekruut het doel der lading te doen begrijpen, toont hem een patroon en verklaart kortelijk de zamenstelling en uitwerking daarvan. Daarna doet hij de lading langzaam voor. Eerst wan-

Hhal bersikap kombali dengan geweer di sablah kaki.

§ 79. *Kom^do:*

Geeft = ACHT.

Hhal mel.: Maka nommer ganap achterste gelid mengambel kombali geweernja.

Maka nommer ganap voorste gelid memegang geweernja dengan tangan kirie lagi nommer gasal achterste gelid ampoenja dengan tangan kanan pada antara bovenband dan middenband.

Maka nommer gasal voorste gelid memegang geweernja dengan tangan kirie pada katinggian itoe djoega, lalo marika-itoe serta temannja deri voorste gelid memboeka geweer-geweer itoe.

Maka nommer gasal achterste gelid menarima geweernja dengan tangan kirie deri pada nommer ganap voorste gelid.

Setelah itoe rekruut mengambel positie dengan geweer di sablah kaki.

Perkara jang Kadoewa.

LADING (HHAL MENGISI).

§ 80. Maka pengadjaran lading itoe haroes di brie dengan segala ingatan.

Maka moela-moela onderwijzer mengartikan kapada rekruut maktsoednja lading itoe, dija menoendjoekh padanja sa-poetjoekh patroon serta menjatakan dengan perkataän sedikit kadjadiannja dan pengardjaännja.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

neer de rekruut volkomen het doel der beweging begrijpt, doet hij hem zelf de lading verrigten.

§ 81. Het geweer wordt op de hierna vermelde wijze geladen, aanvankelijk met bewegingen en vervolgens zonder daarbij stil te staan:

1. *(Het geweer vlak brengen.)*

a. *Wanneer men het geweer bij den voet of over heeft.* Het geweer brengen in de positie van *Velt 't geweer*, met dit onderscheid, dat het met de linker hand wordt gevat een weinig onder den onderband, de duim vóór- en de vingers achterwaarts om de lade, zonder daarbij den loop aan te raken.

b. *Wanneer men het geweer op schouder heeft.* Half regtsom maken en den regter voet met de holte winkelhaaks tegen den linker hiel plaatsen.

Met de regterhand het geweer voorover doen vallen en het met de linkerhand iets onder den onderband vangen, de duim vóór- en de vingers achterwaarts om de lade, zonder den loop aan te raken en verder de positie van *Velt 't geweer* (§ 72) aannemen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Setelah itoe dengan pelahan-lahan dija menoendjoekh padanja dengan kerdja roepa hhal mengisi itoe. Djikalau rekruut sakali-kali mengarti maksoednja beweging itoe, maka baharo dija soeroh ija deri pada sindirinja melakoekan lading itoe.

§ 81. Maka geweer di isi sebagei terseboet di bawah ini, moela-moela dengan beweging, maka lalo dengan tijada berhenti-henti pada beweging-beweging itoe.

1. *Hhal membawa geweer vlak (meratakan geweer).*

a. *Djikalau orang berdiri dengan geweer di sablah kaki atau dengan over geweer.* Maka geweer di bawa pada positie Velt 't geweer, dengan beda inilah, bahoewa geweer itoe di tangkap dengan tangan kirie pada barang sedikit terbawah deri onderband, iboe djarie kamoeka dan djarie lajin-lajin kabelakang lalo deri bawah lade, dengan tijada mengena loop itoe.

b. *Djikalau orang berdiri dengan schouder geweer.* Maka orang memboewat half regtsom serta menaroh kaki kanan dengan lekoklinja, sebagei sikoc-sikoc, rapat kapada toemit kirie.

Maka geweer di djatohkan kahadapan dengan tangan kanan serta di tangkap dengan tangan kirie pada barang sedikit terbawah deri onderband, iboe djarie kamoeka dan djarie lajin-lajin kabelakang lalo deri bawah lade, dengan tijada mengena loop itoe, sjahdan orang mengambel positie *Velt 't geweer* (§ 72).

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

2. *(De kamer openen.)*

De regter hand laat de greep los, en wordt, half digt gemaakt, 15 duim regts gebragt.

Met de regter hand een eenigzins opwaartschen slag tegen den knop van het handvat geven, waardoor de kamer geopend wordt, de gesloten regter hand blijft met den pink en laatsten vinger den knop omvatten. Het sluitstuk zonder rukken achteruit trekken. De regter hand grijpt met duim en voorsten vinger de patroonhuls aan haar vooreinde, rukt haar door eene opwaartsche beweging van den patroontrekker af en werpt ze weg. Daarna wordt de hand in de patroontasch gebragt.

3. *(De patroon nemen.)*

De patroon wordt zoodanig met de beide voorste vingers gegrepen, dat de duim tegen den bodem rust, de nagel buitenwaarts, daarna met den kogel naar voren eenigzins hellend in de kamer gebragt en met het binnenvlak van den duim aangedrukt.

De regter hand omvat den knop van het handvat met den duim en voorsten vinger, zoodanig, dat de knop tegen de muis der hand steunt, de overige vingers gesloten, de elleboog een weinig opwaarts.

4. *(De kamer sluiten.)*

Het sluitstuk wordt door eene krachtige beweging

PERPUSTAKAAN NASIONAL

2. *(Hhal memboeka kamer).*

Maka tangan kanan melapaskan greep, serta di bawa, saparo tertoetoep, pada 15 duim ka-sablah kanan.

Maka dengan tangan kanan di bric akan soewatoe paloe jang ka-atas sedikit kapada knop handvat itoe, sahingga demikiën kamer terboeka, maka tangan kanan, jang tertoetoep itoe, tinggal memegang knop dengan djarie kelingkieng dan djarie manies. Maka sluitstuk, dengan tijada di tarekh, di bawa kabelakang. Maka tangan kanan memegang patroonhuls pada hoedjongnja, jang di sablah moeka, dengan iboe djarie dan djarie toendjoekh, huls di lalokannja, dengan soewatoe beweging ka-atas, deri pada patroontrekker serta di boewang. Setelah itoe tangan di masokhkan dalam patroontasch.

3. *(Hhal mengambel patroon).*

Maka patroon di pegang dengan doewa djarie jang kamoekaän bagitoe roepalah, hingga iboe djarie bersandar di bawahnja patroon itoe, koekoe ka-sablah loewar, setelah itoe patroon, dengan kogel ka-moeka, di miringkan sedikit, di masokhkan demikiën dalam kamer serta di takan dengan tapakhnja iboe djarie.

Maka tangan kanan memegang knop handvat, dengan iboe djarie dan djarie toendjoekh, demikiën, hingga knop bersandar di kalangan tangan, maka djarie lajin-lajin di toetoep, sikoe di najikhkan sedikit.

4. *(Hhal menoetoep kamer).*

Maka dengan soewatoe beweging kahadapan, jang

PERPUSTAKAAN NASIONAL

naar voren tot in de kamer gebragt en het handvat te gelijk naar de regterzijde gedraaid.

Tot betere verzekering van de sluiting der kamer wordt een slag op den kop gegeven. De regter hand omvat de greep.

5. *(Het geweer afzetten, over nemen of schouderen.)*

a. *Het geweer afzetten.* Als in § 74 is voorgeschreven.

b. *Het geweer over nemen.* Op den linker hiel in front draaijen, den regter hiel naast den linker aantrekken, het geweer regtstandig voor het midden van het lijf brengen, de linker hand ter hoogte van de kin, de kordonbeugels naar voren. Wijders als de 2e en 3e beweging van § 65.

c. *Het geweer op schouder nemen.* Op den linker hiel in front draaijen, den regter hiel naast den linker aantrekken, het geweer met de linker hand regtstandig tegen den regter schouder plaatsen, de positie aannemen als bij de 2e beweging van § 63 is voorgeschreven en de linker hand in de positie doen neêrvallen.

§ 82. Om te voorkomen, dat het slot ontijdig afgaat, wordt het verzekerd, als het geweer vlak is gebragt (punt 1, § 81).

Kom^do:

Zekert = (het) SLOT.

Uitv.: De kolf tegen het regter been plaatsen.

berkhoewat, sluitstuk di bawa hingga dalam kamer serta pada sama wakhtoe handvat di poetar ka-sablah kanan.

Sopaja menetapkan penoetoepan kamer itoe, maka di paloe sa-kali pada kop itoe. Maka tangan kanan menganggam greep.

5. *Afzetten, hhal mengambel atau schouderen geweer.*

a. *Afzetten geweer.* Sebagei di njatakan pada § 74.

b. *Hhal mengambel over geweer.* Maka orang membalikh ka-front atas toemit kirie, merapatkan toemit kanan kapada toemit kirie, membawa geweer troes betoel di moeka tengah badan, tangan kirie pada katinggian dagoe, kordonbeugel ka-moeka. Sjahadan seperti beweging jang ka-2 dan jang ka-3 § 65.

c. *Schouderen geweer.* Maka orang membalikh ka-front atas toemit kirie, merapatkan toemit kanan kapada toemit kirie, mendirikan geweer dengan tangan kanan troes betoel rapat kapada bahoe kanan, mengambel positie, sebagei terseboet pada beweging jang ka-2 § 63, serta mendjatohkan tangan kirie pada positie

§ 82. Sopaja menegahkan, geweer itoe terpasang pada salah wakhtoe, maka orang verzeker slot itoe (menahankan pengardjaän slot itoe), sehabis geweer di bawa vlak (di ratakan), (perkataän 1, § 81).

Kom^do:

Zekert = (het) SLOT.

Hhal mel.: Maka kolf di sandarkan di kaki sablah

De bajonet een weinig laten zakken. Met den voorsten vinger der regterhand wordt de lip teruggetrokken en zoover naar de linkerzijde gedraaid, dat de slagstang vaststaat. De regter hand omvat de greep; het geweer wordt in de vorige positie teruggebragt.

Om de zekerheid weg te nemen:

Kom^do:

Ontzekert = (het) SLOT.

Uitv.: Met den voorsten vinger der regter hand wordt de lip teruggetrokken en alsnu zoover naar de regterzijde gedraaid, dat de slagstang vaststaat. De regter hand omvat de greep, het geweer wordt in de vorige positie teruggebragt.

Lading voor het geheele gelid.

§ 83. *Kom^do:*

Laadt = 'T GEWEER.

Uitv.: De lading verrigten (§ 81); de rekruten regelen zich niet naar elkander, maar voeren de verschillende bewegingen vlug en vooral met juistheid uit, en nemen de positie aan, welke zij vóór de lading hadden.

§ 84. Bij dit onderrigt moet als hoofddenkbeeld steeds op den voorgrond staan, dat de vaardigheid in het vu-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

kanan, teratas deri loetoet itoe. Bajonet di toeronkan sedikit. Maka dengan djarie toendjoekh deri tangan kanan, lip di tarekh kabelakang serta di poetar bagitoe roepalah ka-sablah kirie, sahingga slagstang tetap berdiri. Maka tangan kanan mengganggam greep; geweer di kombalikan pada positie bermoela.

Sopaja mengombalikan kapada slot pengardjaännja (mengangkat zekerheid itoe):

Kom^do:

Ontzekert = (liet) SLOT.

Hhal mel.: Maka dengan djarie toendjoekh deri tangan kanan, lip di tarekh kabelakang serta pada sakarang ini di poetar bagitoe roepalah ka-sablah kanan, sahingga slagstang tetap berdiri. Maka tangan kanan mengganggam greep, geweer di kombalikan pada positie bermoela.

Lading bagi seganap gelid.

§ 83. *Kom^do:*

Laadt = 'T GEWEER.

Hhal mel.: Maka rekruut-rekruut melakoekan lading itoe (§ 81), maka tijada oesah sa-orang menoeroet akan sa-orang, akan tetapie marika-itoe memboewat bagei-bagei beweging itoe dengan tjapat lagi dengan betoel adanja, serta mendatang kombali kapada positie, jang di ambelnja terdaholo deri pada lading itoe.

§ 84. Maka selamanja pada pengadjaran ini haroes di ingat pada pertamanja, bahoewa katjapatan pada

ren grootendeels afhangt van de grondige bedrevenheid in het laden.

Zoodra de manschappen afgeëxerceerd zijn, zal de kamer in den regel niet meer geopend of gesloten worden, maar alleen het bewijs daarvan worden verrigt; de onderwijzer zal echter, dit noodig oordeelende, van tijd tot tijd de kamer kunnen doen openen en sluiten, ten einde de manschappen de verkregen oefening niet te doen verliezen. Ook bij het onderwijs der rekruten zal de kamer niet meer dan voor de instruktie noodig is, geopend en gesloten worden, en de onderwijzer indachtig wezen, dat die oefening het best en met het minste nadeel voor het geweer wordt geleerd, wanneer de rekruut in het vuren met losse patronen wordt geoefend.

Om de kamer te sluiten, zonder daarbij tevens het slot te spannen, wordt het sluitstuk op de gewone wijze eerst naar de linkerzijde en vervolgens achteruit gebragt; bij het weder vooruitbrengen wordt de trekker nu evenwel met den voorsten vinger der regterhand aangehouden, terwijl de duim dier hand, door tegen de lip te drukken, het sluitstuk vooruitbrengt.

Deze beweging mag nimmer met geladen geweer geschieden.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

hhal menembakh itoe terlebeh bergantong deri pada kabisaän jang tetap pada hhal mengisi itoe.

Setelah manschappen itoe pandei berbaris (afgeëxerceerd), maka sebagimana biasa, tijada lagi kamer itoe di boeka atau di toetoep, melajinkan tandanja sahadja di perboewat; akan tetapie, djikalau dengan sangkanja onderwijzer itoe haroes di melakoekan pekerdjaän itoe, maka bolehlah dija terkadang-kadang soeroh memboekakan dan menoetoepkan kamer itoe, sopaja manschappen itoe tijada meloepa pengadjaran, jang telah di brie padanja. Lagipon tatkala pengadjaran rekruut-rekruut itoe, kamer itoe akan di boekakan atau di toetoepkan tijada lebeh deri pada haroesnja, maka onderwijzer handakh mengingat, bahoewa pengadjaran itoe dapat di briepja kapada rekruut-rekruut itoe, terlebeh bajik, serta dengan karoesakan terlebeh sedikit bagi geweer itoe, djikalau rekruut mendapat pengadjaran penembakan itoe dengan losse patroon (patroonhuls, jang terisi dengan obat sahadja).

Sopaja menoetoep kamer dengan tijada di tarekh (spannen) akan slot itoe, maka karana itoe, atas prie biasa, bermoela sluitstuk di poetar ka-sablah kirie serta di bawa telah itoe kabelakang; akan tetapie pada sakarang ini, djikalau sluitstuk di sorong kahadapan, maka trekker di tahankän dengan djarie toendjoekh deri tangan kanan, sem'antara iboe djarie tangan itoe, dengan takan pada lip, menjorong kahadapan sluitstuk.

Maka tijada pernah beweging itoe bolehlah di perboewat dengan geweer, jang terisi adanja.

Wanneer het geweer geladen is en de onderwijzer wenscht niet te doen vuren, dan zal hij de geweren vooraf doen zekeren.

Derde Artikel.

VAARDIG MAKEN, AANLEGGEN EN VUREN.

Vaardig maken.

§ 85. *Kom^do:*

Peloton = VAARDIG.

Uitv.: Zoo als bij punt 1 *a* of *b* der lading (§ 81).

Aanleggen.

§ 86. *Kom^do:*

AAN.

Uitv.: Het geweer met de beide handen omhoog brengen, de kolf vast, doch zonder stooten in de holte van den schouder plaatsen; voorts het geweer, naarmate het den man 't gemakkelijkst is, met een der beide handen, of wel met beide handen te gelijk, tegen den schouder drukken; de linker elleboog omlaag, de regter ongedwongen benedenwaarts. Onder het opwaarts brengen van het geweer komen de voorste vingers met de buiging van het eerste lid zacht tegen

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Djikalau geweer itoe terisi serta onderwijzer tijada bernijat akan soeroh menembakh, maka di soerohnja verzeker geweer-geweer itoe (artinja: di soerohnja menahankan pengardjaän slot itoe).

Perkara jang Katiga.

VAARDIG MAKEN (HHAL MENJEDIAKAN), AANLEGGEN (HHAL MENOEDJOE) SERTA VUREN (HHAL MENEMBAKH).

Hhal memboewat vaardig.

§ 85. *Kom^do:*

Pelotón = VAARDIG.

Hhal mel.: Sebagei pada perkataän lading 1 *a* atau *b* (§ 81).

Aanleggen.

§ 86. *Kom^do:*

AAN.

Hhal mel.: Maka geweer di najikhkan dengan kadoewa tangan, kolf dengan tijada di sontohkan, di tetapkan dalam langkongan bahoe itoe; maka lalo geweer, sekira-kira terlebeh gampanglah bagi orang itoe, di takan pada bahoe dengan sablah tangan atau dengan kadoewa blah-tangan bersama-sama; sikoe kirie ka-bawah, sikoe kanan di toeronkan dengan tijada terpakhsa. Pada antara geweer di najikhkan, maka pelahan-lahan soewatoe atau doewa djarie jang kamoekaän, dengan lipatan roewas jang di hoe-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

het onderdeel van den trekker; het linker oog sluiten en met het regter door de vizierkeep en over de korrel op het doel mikken.

§ 87. De onderwijzer vordert, dat de rekruut het geweer bij den aanslag in dier voege tegen den schouder plaatst, dat het hoofd zoomin mogelijk regts, voor- of achterover behoeft gebogen te worden, om met het oog in het verlengde der rigtlijn te komen; dat de stand van heupen en schouders niet verandere, het onderlijf niet ingetrokken, noch de borst vooruit gebracht worde, en dat het bovenlijf niet vóór- of achterover worde gebogen.

Vuren.

§ 88. *Kom^de:*

VUUR.

Uitv.: Met den voorsten, of met de twee voorste vingers den trekker geleidelijk terugdrukken, daarbij de ademhaling inhouden, het hoofd niet bewegen en een oogenblik in den aanslag blijven liggen, opdat het geweer niet uit de directie gerake; vervolgens het geweer naar beneden terugtrekken en met de volle hand de greep omvatten.

§ 89. Ten einde de rekruten te oefenen in het goed aanleggen, hen oplettend te maken en bedaard te doen

PERPUSTAKAAN NASIONAL

djong itoe, di bawa di bawahnja trekker; maka mata kirie di toetoep serta orang menoedjoe dengan mata kanan troes vizierkeep (tjelah madjra) dan lalo deri atas korrel ka-sasaran.

§ 87. Maka onderwijzer menoentoet, behoewa geweer di tetapkan oleh rekruut bagitoe roepalah kapada bahoenja, hingga seboleh-bolehnja kapala tijada oesah di toendoekhnja ka sablah kanan, kamoeka atau kabelakang, akan menoedjoekan matanja ka-pamandjangan rigtlijn (garis menoedjoe) itoe; bahoewa bangonan pangkal pauh dan bangonan bahoe tijada di obahkan, bawahnja proet tijada di tarekh masokh, dada tijada di ladjoekan, serta bahoewa a'asnja badan tijada di toendoekh kamoeka atau kabelakang.

Vuren.

§ 88. *Kom*[do]:

VUUR.

Ihal mel : Maka dengan soewatoe atau doewa djarie jang kamoekaän trekker pelahan-lahan di takan kabelakang, maka pada antara itoe tijada boleh orang bernafas, dan bergarakhkan kapalanja, lagi haroeslah orang tinggal pada sa-saät dalam positie menoedjoe itoe, sopaja djangan geweer itoe melalo deri pada directie (garis menoedjoe); setelah itoe geweer di tarekh ka-bawah serta greep di pegang dengan sa-ganggam tangan.

§ 89. Sopaja rekruut mendapat pengadjaran menoedjoe dengan sepatoetnja, lagi sopaja marika-itoe sela-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

blijven, doet de onderwijzer in den beginne, alvorens te vuren, van tijd tot tijd afzetten.

Kom^do:

Zet = AF.

Uitv.: Op: *Zet*, de vinger of vingers van den trekker terugbrengen, en op: AF, het geweer naar beneden terugtrekken en de positie van *vaardig* aannemen.

Na het vuren de geweren herladen.

§ 90. *Kom^do:*

LAADT.

Uitv.: De lading verrigten, beginnende met het openen en eindigende met het sluiten van de kamer.

Het vuren doen ophouden.

§ 91. *Kom^do:*

ROFFEL.

Uitv.: De rekruten houden op met vuren; zij, die geschoten hebben, laden hun geweer; die met laden bezig zijn, gaan daarmede voort; die aangelegd hebben, zetten af en moeten, even als die, welke in de positie van *vaardig* staan, het slot zekeren en de positie aannemen met het geweer bij den voet.

Aanmerking. Bij het eerste onderrigt moet dit kommando dikwerf worden toegepast, om de rekruten niet te zeer te vermoeijen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

manja beringat dan bersantausa adanja, maka moelamoela, sebelomnja menembakh, onderwijzer itoe terkadangkadang soeroh marika-itoe menarekh geweernja kabawah (afzetten).

Kom^do:

Zet = AF.

Hhal mel.: Maka pada kommando: *Zet*, djarie di lalokan deri pada trekker, maka pada kommando: AF, geweer di tarekh ka-bawah serta orang mengambel positie *vaardig*.

Hhal mengisi kombali geweer, setelah menembakh.

§ 90. *Kom^do:*

LAADT.

Hhal mel: Maka orang memboewat lading, seraja memoelaie dengan hhal membocka kamer, serta menghabiskan dengan hhal menoetoep kamer.

Hhal berhentikan penembakan.

§ 91. *Kom^do:*

ROFFEL.

Hhal mel.: Maka rekruut-rekruut berhenti menembakh; maka orang jang telah menembakh, mengisi geweernja; orang, jang lagi mengisi, meneroeskan lading; orang, jang menoedjoe, menarekh geweernja ka-bawah serta haroeslah marika-itoe, sebagei orang, jang adalah dalam positie *vaardig*, verzeker slot, dan lalo mengambel positie dengan geweer di sablah kaki.

Lagatan. Maka pada bermoela pengadjarannja kommando ini bebrapa kali haroes di perlakoekan, akan tijada melelahkan terlalo sangat rekruut-rekruut itoe.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

§ 92. Zijn de rekruten genoegzaam bedreven in het aftrekken, dan wordt deze beweging bij de gewone exercitiën niet meer uitgevoerd.

Wanneer men de rekruten in het aftrekken oefent, hetgeen niet meer dan hoog noodig zal mogen geschieden, wordt ter voorkoming van beschadiging van het slot, een lederen schijfje gebezigd. Dit schijfje wordt op de stang voor en tegen het lijf geplaatst.

Vuren in knielende houding.

§ 93. *Kom^do's:*

1. *Om te vuren* = KNIELEN.
2. AAN.
3. VUUR.
4. LAADT.

Uitv.:

1. De positie aannemen als bij § 6 *(Rekr.-S.)*; het geweer met de linker hand omvatten tusschen den onderband en het slot, de duim uitgestrekt langs de lade, de regter hand aan de greep brengen, het geweer met beide handen opligten, de tromp voorover doen hellen, de kolf tegen het regter dijbeen plaatsen, en de positie van *vaardig* aannemen.
2. Als bij § 86; de linker hand wordt teruggetrokken tot aan het sluitstuk, de linker elleboog

§ 92. Setelah rekruut sampeilah kabisaännja pada hhal menarekh trekker (aftrekken), maka tijada lagi beweging ini di melakoekan pada pembarisan jang sadia itoe.

Maka tatkala pengadjaran aftrekken itoe, jang tijada boleh di djadikan lebeh deri pada haroesnja, selamanja di pakei oleh rekruut akan sa-potong koelit kitjiel jang bontar, sopaja di tegahkan peroesakan slot itoe. Maka sa-potong koelit (schijfje) ini di taroh pada atasnja stang di moeka lagi rapat pada lijf.

Hhal menembakh dalam positie berloetoet.

§ 93. *Kom^da*:

1. *Om te vuren* = KNIELEN.
2. AAN.
3. VUUR.
4. LAADT.

Hhal mel.:

1. Maka orang mengambel positie sebagei pada § 6 (Rekr.-S.); geweer di ganggam dengan tangan kirie pada antara onderband dan slot, iboe djarie di pandjangkan sepandjang lade, tangan kanan di bawa pada greep, geweer di najikhkan dengan kadoewa tangan, tromp di miringkan kamoeka, kolf di perhentikan di atas toelang pauh sablah kanan, serta orang mengambel positie *vaardig*.
2. Sebagei pada § 86; maka tangan kirie di tarekh kabelakang hingga sluitstuk, sikoe kirie di perhen-

PERPUSTAKAAN NASIONAL

steunende op het linker dijbeen nabij de knie.

3 en 4. Als bij de staande houding.

§ 94. Op het kommando: ROFFEL, wordt het bepaalde bij § 91 uitgevoerd, met uitzondering, dat de rekruut na het zekeren van het slot geknield blijft.

De rekruten doen opstaan.

§ 95. *Kom^do:*

Slag op (de) = TROM.

Uitv.: Het geweer regtstandig plaatsen, opstaan en de positie aannemen met het geweer bij den voet.

§ 96. De onderwijzer moet bij het laden en vuren van de rekruten de grootste bedaardheid vorderen, zonder dat de noodige snelheid in de uitvoering verloren gaat, en hen trapswijze zóóver brengen, dat zij, nadat de geweren geladen zijn, minstens *zeven* à *acht* schoten in de minuut geregeld kunnen doen.

Tusschen de kommando's AAN en VUUR, moet altijd genoegzame tusschenpoozing worden gelaten, om den rekruut tijd tot mikken te geven.

Bij het marscheren met geladen geweer wordt het

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

tikan dekat loetoet di atas toelang pauh sablah kirie.

3 dan 4. Sebagei pada hhal bersikap berdiri.

§ 94. Maka pada kommando: ROFFEL, orang melakoekan barang, jang di tantoekan pada § 91, dengan beda, bahoewa rekruut tinggal berloetoet, schabisnja slot di zeker.

Hhal mendirikan rekruut.

§ 95. *Kom^do:*

Stag op (de) = TROM.

Hhal mel.: Maka geweer di dirikan troes betoel, maka orang berdiri serta mengambel positie dengan geweer di sablah kaki.

§ 96. Maka pada hhal mengisi dan hhal menembakh itoe haroeslah di toentoet oleh onderwijzer deri pada rekruut-rekruut itoe, bahoewa marika-itoe terlebeh bersantausanja, tetapie djangan sampei di obahkan pada pekerdjaän itoe akan prie ladjoe, jang haroes adanja, maka sjahadan dengan pelahan-lahan dija membiasakan rekruut itoe bagitoe roepalah, hingga boleh marika-itoe, schabis terisi geweernja sekoerang-koerangnja dengan terator menembakh *toedjoh* atau *delapan* kali pada soewatoe minuut.

Pada antara kommando AAN dan kommando VUUR, selamanja haroes di tinggalkan antara sampei, sopaja rekruut sempat menoedjoe (mikken).

Djikalau orang berdjalan dengan geweer, jang terisi,

PERPUSTAKAAN NASIONAL

slot vooraf gezekerd. Halt makende om te vuren wordt het ontzekerd.

Vierde Artikel.

HERHALING VAN DE 1ste AFDEELING MET HET GEWEER.

§ 97. Nadat de rekruten in de 1ste Afdeeling goed geoefend zijn en ook eenige vaardigheid in de behandeling van het geweer hebben verkregen, worden de *wendingen regts- (links-) om* en *regtsomkeert*, zoomede de *riglingen*, *marschen* en *veranderingen van direktie* aan de rekruten *met het geweer* onderwezen.

§ 98. Geschiedt dit onderrigt met het *geweer bij den voet*, dan wordt bij alle wendingen en bewegingen, op het daartoe betrekkelijke waarschuwingskommando, het geweer in de positie van *omlaag* gebragt, alleen met dit onderscheid, dat bij de wendingen, zoowel op de plaats als in den marsch, het geweer regtstandig wordt gehouden. Onmiddellijk nadat de wending op de plaats is volbragt, of nadat de rekruut halt heeft gehouden, wordt het geweer bij den voet hersteld.

§ 99. Bij het onderrigt met *het geweer over*, blijft het geweer bij het rigten en halt houden in deze positie. Gedurende den marsch met *het geweer over* wordt de regter hand ongedwongen bewogen.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

maka daholo slot di zeker. Djikalau orang berhenti akan menembakh, maka slot di ontzeker (batja karana ini § 82).

Perkara jang Kaämpat.

OELANGAN FATSAL JANG 1 DENGAN MEMAKEI GEWEER.

§ 97. Setelah rekruut sampei di adjar pada Fatsal jang 1 serta telah mendapat katjapatan sedikit pada hhal memegang geweer itoe, maka di adjar padanja, dengan memakei geweer, akan *pembalikan regts- (links-) om* dan *regtsomkeert*, lagi akan *rigting* dan *marschen*, serta *pengobahan direktie*.

§ 98. Djikalau pengadjaran itoe di djadikan dengan *geweer di sablah kaki*, maka pada segala pembalikan dan beweging itoe geweer, pada kommando pengingatan, haroes di bawa kapada positie *omlaag*, semadja dengan beda inilah, bahoewa pada segala pembalikan, bajik di tampat, bajik pada tatkala berdjalan, geweer di dirikan troes betoel.

Setelah rekruut habis berbalikh di tampat atau setelah rekruut berhenti, maka sabentar djoega geweer di kombalikannja ka-sablah kaki.

§ 99. Djikalau pengadjaran itoe di djadikan dengan *over geweer*, maka pada antara rigting dan pada hhal berhenti di tinggalkan akan geweer itoe dalam positienja. Maka pada antara berdjalan dengan *over geweer* di gojang-gojangkan akan tangan kanan dengan tijada terpakhsa.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

§ 100. Gedurende het marscheren moet de onderwijzer het geweer dikwerf *omlaag* en weder doen *over* nemen, van tijd tot tijd doen *schouderen*, bij den frontmarsch ook doen *vellen*, en daarbij vorderen, dat deze bewegingen geene verandering in de tijdmaat van den pas te weeg brengen.

De *versnelde* en de *looppas* nogtans, worden niet met *geschouderd geweer* onderwezen.

Het marscherende gelid onmiddellijk na het kommando: HALT, *doen vuren.*

§ 101. *Kom^do:*

Om te vuren = HALT.

Uito.: Halt houden en daarna vaardig maken.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

§ 100. Maka pada tatkala rekruut berdjalan, pada bebrapa kali ija haroeslah di soeroh oleh onderwijzer akan membawa geweer *omlaag* serta mengambel kombali geweer *over*, maka terkadang-kadang di soerohnja akan *schouderen* geweer, lagi *vellen* geweer pada hhal berdjalan di front, maka pada prie hhal itoe haroes di toentoetnja, bahoewa oleh beweging-beweging ini tijada di obahkan akan prie ladjoe pas itoe.

Melajinkan *versnelde pas* dan *looppas*, itoelah tijada di adjar dengan schouder geweer.

Penembakan gelid, jang lagi berdjalan, kalakh djoega komediën deri pada kommando: HALT.

§ 101. *Kom^do:*

Om te vuren = HALT.

Hhal mel.: Maka orang berhenti serta mengambel positie vaardig.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

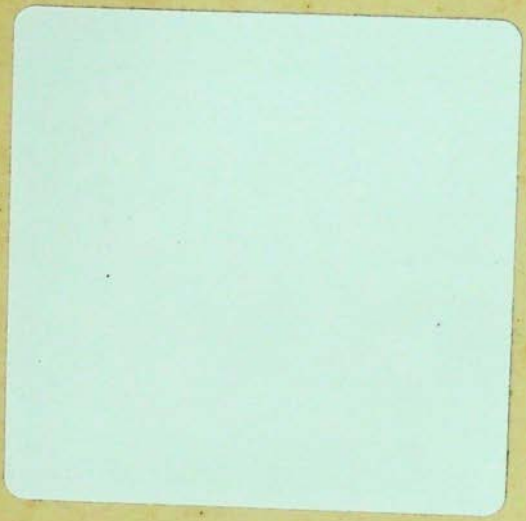

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA